

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Nadejda Toma,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, în cauza penală în privința lui

Saviuc Piotr Xxx, xxxx xx xx xxxx xxxx,
xxxxxx xxx xxxx xxxx, xxxxxxxx xxx xxxxxx,
xxxxxxxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.07.2014 - 15.02.2016;

Instanța de apel: 17.03.2016 - 08.06.2016;

Instanța de recurs: 08.08.2016 - 31.01.2017.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15 februarie 2016, Piotr Saviuc a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Irina Lanovenco privind încasarea prejudiciului material în sumă de 97020 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. De către organul de urmărire penală, Piotr Saviuc a fost învinuit că, în perioada lunii octombrie 2010, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de o a ajuta pe Irina Lanovenco de a deschide o cursă pentru pasageri „Chișinău-Soci”, a primit de la ultima suma de 6000 euro, echivalentul a 97020 lei, conform cursului valutar al BNM la data săvârșirii infracțiunii.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Piotr Saviuc să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități legate de gestionarea mijloacelor bănești pe termen de 3 ani și admiterea integrală a acțiunii civile înaintată de partea vătămată Irina Lanovenco.

În motivare a invocat că, la emiterea sentinței, prima instanță, apreciind

probele acuzării, a conchis eronat și neîntemeiat că fapta incriminată lui Piotr Saviuc nu întrunește elementele infracțiunii, fără a ține cont că în cazul escrocheriei victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere, element care în speță a fost demonstrat prin probe concludente și pertinente.

A menționat apelantul că, Piotr Saviuc urmărea scopul dobândirii ilegale a mijloacelor bănești și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat la momentul intrării în stăpânire asupra acestora.

Inculpatul a promis părții vătămate că, ruta este rentabilă și cu ajutorul acordat de el, va aduce venit și totul va merge bine.

La fel, prima instanță, la aprecierea probelor nu a ținut cont de faptul că infracțiunea de escrocherie este materială și se consideră consumată din momentul trecerii ilegale a bunurilor proprietarului la cel vinovat, or Piotr Saviuc, prin înșelăciune, denaturând informația privind proprietarul rutei pentru pasageri „Chișinău-Soci”, prezentându-se ca cofondator al SRL „DAC-Trans-Service”, prin abuz de încredere a dobândit de la Irina Lanovenco suma de 6000 euro.

Subsidiar a invocat apelantul că, prima instanță la emiterea sentinței a dat apreciere incorectă unor probe prezentate de acuzatorul de stat, concluzionând că nu demonstrează vinovăția lui Piotr Saviuc, și anume: declarațiile martorilor Anatolie Lanovenco, Maria Lanovenco, Elena Dandăș, Anastasia Mihailenco, prin conținutul CD-ului format CD-R cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită, în care inculpatul Piotr Saviuc nu neagă că a primit sumele de bani indicate de către partea vătămată, dar refuză să elibereze careva recipise până când nu i se va achita întreaga suma de 15000 euro.

Astfel, a susținut apelantul că, prin declarațiile acestor martori se probează faptul că Piotr Saviuc a însușit de la Irina Lanovenco suma de 6000 euro.

3.1. Partea vătămată Irina Lanovenco, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Piotr Saviuc să fie condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal și admiterea acțiunii civile.

În motivare a invocat că, prima instanță eronat a conchis că partea vătămată încearcă să ducă în eroare instanța de judecată, declarând că inculpatul la prima întâlnire s-a declarat fondatorul firmei deținătoare a rutei „Chișinău-Soci”, deoarece martorul acuzării Iurie Marin nu a confirmat acest fapt în ședința de judecată întrucât acuzarea a renunțat la audierea acestuia, iar în declarațiile depuse în cadrul urmăririi penale acesta nu a comunicat că, Piotr Saviuc își atribuisese calitatea de fondator al SRL „Dac-Trans-Service”, dar a comunicat că din auzite știa că este directorul SRL „Sim-tur”.

În acest sens, partea vătămată a indicat că, acuzarea a renunțat la audierea martorului Iurie Marin în ședința de judecată, deoarece el nu se afla în țară, fiind plecat în Marea Britanie pentru mai mult timp.

A menționat apelantul că, potrivit declarațiilor martorului Iurie Marin date în cadrul urmăririi penale, ultimul la întâlnirea părții vătămate cu Piotr Saviuc nu l-a prezentat ca director al SRL „Sim-tur”, dar a specificat precum că, știa din auzite că acesta deține această calitate. Ulterior, Iurie Marin a plecat și nu a asistat la

discuția de mai departe, astfel, nu era prezent în momentul când Piotr Saviuc i-a povestit despre ruta „Chișinău-Soci”.

A indicat că, între partea vătămată și inculpat a avut loc o înțelegere la baza căruia au fost puse 2 obligațiuni asumate de către inculpat, și anume: cedarea a dreptului de a exploata ziua de miercuri din ruta „Chișinău-Soci” și asigurarea de către inculpat a posibilității realizării în viitor a dreptului părții vătămate de dispoziție asupra zilei de miercuri din ruta respectivă, în sensul posibilității cedării dreptului de a exploata această zi unei alte persoane la libera alegere contra plată. Anume pentru această garanție de realizare a dreptului părții vătămate de dispoziție (în sensul cedării/vânzării neoficiale a zilei de miercuri), partea vătămată obligându-se să achite lui Piotr Saviuc suma de 15000 euro, 6000 din care au fost ulterior achitați.

Piotr Saviuc i-a comunicat că, contractul de vânzare-cumpărare a rutei respective între ei nu va fi întocmit în scris (deoarece nu este permis de legislația în vigoare), însă el a garantat că, partea vătămată la rândul ei va putea să vândă/cedeze neoficial ruta menționată altei persoane tot în acest fel.

Cel mai convingător și decisiv factor în formarea atitudinii de încredere din partea părții vătămate față de inculpat, a fost faptul că Piotr Saviuc activa în organele de poliție, după cum era încrezută, și anume, era șeful de tură în Aeroportul Internațional Chișinău.

În motivarea apelului, a mai fost invocat că, prima instanță nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului, și anume declarațiile martorilor și CD-ul cu înregistrarea audio a convorbirii din 10 octombrie 2011, probe care au fost respinse de către instanța civilă, fiind invocat că, suma de 6000 euro reprezintă o parte din prețul achitat la înțelegerea neoficială și a fost transmisă lui Saviuc Piotr fără ca ultimul să elibereze în acest sens o recipisă, partea vătămată fiind decăzută din dreptul de a cere proba cu martori pentru dovedirea actului juridic, ca efect al nerespectării formei scrise a actului juridic.

Vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită, însă prima instanță la baza soluției de achitare a ținut cont doar de declarațiile inculpatului, lăsând fără apreciere obiectivă probele administrate și prezentate de acuzare, or, din partea apărării nu au fost prezentate probe care ar confirma poziția inculpatului, care neagă în mod categoric existența unor circumstanțe dovedite prin probe concludente și pertinente, cum ar fi:

- potrivit procesului-verbal de confruntare din 28 octombrie 2013 Piotr Saviuc a declarat că „*la discuția ei (Irina Lanovenco) cu Mihail Reus eu nu am asistat, și tratativele între ei nu le cunosc*”, declarații care se contrazic cu declarațiile date de martorul Mihail Reus în cadrul urmăririi penale, conform cărora „*a venit la mine la oficiu Piotr Saviuc cu o doamnă, spunându-mi că lui nu îi este convenabil să aibă două zile de lucru pe ruta „Chișinău-Soci” și dorește să cedeze o zi din lucru doamnei cu care a venit*”, declarații care au fost susținute în cadrul cercetării judecătorești;

- potrivit declarațiilor martorului Mihail Reus, „*Piotr Saviuc s-a prezentat la întreprindere cu declarația că nu poate presta servicii de transport al călătorilor*

de rută și vinde autobusul doamnei Irina Lanovenco”, însă ținând cont de faptul că autocarul respectiv a fost procurat de partea vătămată din Germania și importat în R. Moldova, rezultă că Piotr Saviuc l-a înșelat pe administratorul firmei SRL „Dac-Trans-Service” referitor la faptul cumpărării acestui autocar de către partea vătămată de la inculpat;

- la întrebarea procurorului dacă Piotr Saviuc a primit careva mijloace bănești de la partea vătămată, inculpatul a răspuns că *„eu nu am primit nici un ban de la Irina Lanovenco nici sub o formă”*, însă conform conținutului CD-ului cu înregistrarea audio a convorbirii între Irina Lanovenco, Piotr Saviuc și Anastasia Mihailenco din 10 octombrie 2011, inculpatul a declarat că *„eu nu spun că tu nu mi-ai dat acestea (bani), tu mii le-ai dat”*, declarațiile date au fost confirmate și prin declarațiile martorului Anastasia Mihailenco;

- în declarațiile date în cadrul confruntării din 28 octombrie 2013, Piotr Saviuc a declarat că *„nu am nici o atribuție și nici nu lucrez la SRL „Dac-Trans-Service” și nici nu am lucrat”*, însă, aceste declarații sunt combătute cu declarațiile administratorului SRL „Dac-Trans-Service”, Mihail Reus, care în declarațiile sale a menționat că inculpatul a venit în firma respectivă cu autocarul soției sale aproximativ în anul 2009 și *„când a activat pe rută la întreprinderea la care activez ca administrator, acesta la început deservea ruta pentru ziua de miercuri, și a doua probabil că ziua de vineri”*, mai mult, inculpatul Piotr Saviuc s-a contrazis, deoarece martorul Mihail Reus a declarat că *„Piotr Saviuc a făcut față rutei „Chișinău-Soci” în perioada dirijării rutei „Chișinău-Soci”*, deci, rezultă că Piotr Saviuc a avut atribuție la ruta Chișinău-Soci, a dirijat neoficial 2 zile din aceasta, respectiv declarațiile date în confruntare în această parte sunt mincinoase.

Din conținutul înregistrării audio se conchide că, tematica convorbirii era ziua de miercuri din ruta cumpărată neoficial de la inculpat și suma de 6000 euro deja achitată pentru aceasta de către partea vătămată, fapt pentru care ultima cerea de la Piotr Saviuc eliberarea recipisei, iar ultimul insista că va elibera o recipisă integrală la achitarea întregii sume de 15000 euro.

Veridicitatea informației păstrate pe suportul audio se atestă și prin declarațiile martorului Anastasia Mihailenco prezentă la convorbirea înregistrată audio.

Prima instanță a motivat achitarea inculpatului prin faptul neclarității învinuirii aduse inculpatului, însă la finisarea urmăririi penale după ce partea vătămată a luat cunoștință cu materialele dosarului penal, a observat divergențe dintre pretextul transmiterii banilor formulat în ordonanța de punere sub învinuire și scopul real pentru care au fost transmiși aceste mijloace bănești lui Piotr Saviuc, din care motiv a înaintat în adresa organului de urmărire penală o cerere în ordinea prevăzută de art. 295 Cod de procedură penală, solicitând modificarea ordonanței de punere sub învinuire din 03 octombrie 2013, însă cererea a fost respinsă din motiv că urmărirea penală a fost terminată.

Prima instanță și-a întemeiat concluziile oferind apreciere doar la anumite fragmente din depozițiile martorilor audiați în prima instanță, fără a aprecia în mod critic restul conținutului contradictoriu a acestor declarații.

Astfel, declarațiile martorului Andrei Ursan, administratorul „Cauris Grup” SRL, urmau a fi apreciate critic, deoarece la solicitarea organului de urmărire penală SRL „Dac-Trans- Service” a prezentat facturile fiscale care confirmă toate cheltuielile de întreținere a autocarului părții vătămate (deservirea tehnică, piese de schimb și altele).

Printre facturile prezentate au fost și două întocmite la achiziționarea anvelopelor pentru autocarul părții vătămate: factura fiscală BP0574104 din 07 decembrie 2010 de achiziționare a 7 anvelope cu dimensiunea 385/65 R22,5 și factura fiscală din 21 iunie 2011 de achiziționare a unei anvelope cu dimensiunea 295/80 R22,5.

Ca urmare, au avut loc două tranzacții de cumpărare a anvelopelor pentru autocarul părții vătămate cu dimensiuni deferite, or conform caracteristicilor tehnice a autocarului ce îi aparținea - Man Temsa Safari, dimensiunea anvelopelor pentru acesta este 295/80 R22,5, fapt confirmat și prin declarațiile administratorului „Cauris Grup” SRL.

Deci, acel fapt că prin tranzacția de cumpărare avută loc între „Dac-Trans-Service” SRL și „Cauris Grup” SRL a 7 anvelope pentru autocarul părții vătămate, în ansamblu cu alte circumstanțe demonstrează caracterul fictiv al acestei tranzacții.

Subsidiar a invocat apelantul că, prima instanță nu s-a expus, în ordinea art. 94 Cod de procedură penală, din care cauză a exclus restul conținutului probelor prezentate de acuzare și nu a ținut cont de faptul că partea apărării nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, limitându-se numai la criticarea probelor acuzării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, probele care în opinia acuzării demonstrează vinovăția inculpatului de săvârșirea faptei imputate, nu dovedesc vinovăția lui Piotr Saviuc de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, or, potrivit rechizitoriului înaintat, având în vedere că instanța judecă cauza doar în limitele învinuirii înaintate în privința persoanei, acuzatorul de stat nu a specificat motivul și metoda săvârșirii infracțiunii imputate lui Piotr Saviuc.

Astfel că, instanța de apel verificând probele administrate, și anume: declarațiile inculpatului Piotr Saviuc, părții vătămate Irina Lanovenco, martorilor Elena Dandeu, Anatolie Lanovenco, Maria Lanovenco, Anastasia Mihailenco, Andrei Ursan, Mihail Reus; procesul-verbal de confruntare din 28 octombrie 2013 între partea vătămată Irina Lanovenco și învinuitul Piotr Saviuc (f.d.147-154 vol.I); CD-ul cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită (f.d.126, 127-130 vol.I), prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punctul de vedere al concludenței, pertinentei, coroborării lor și veridicității acestora, a ajuns la concluzia că acestea, nu pot fi puse la baza adoptării unei sentințe de condamnare, or, din conținutul lor nu rezultă vinovăția lui Piotr Saviuc în săvârșirea infracțiunii de escrocherie.

Respingând apelurile, instanța a indicat că, conform învinuirii înaintate,

rezultă că Piotr Saviuc urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor părții vătămate Irina Lanovenco, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de a ajuta partea vătămată de a deschide o cursă pentru pasageri „Chișinău-Soci”, a primit de la ultima suma de 6000 euro, însă, organul de urmărire penală nu a specificat și nu a confirmat prin probe concludente și pertinente circumstanțele de fapt și de drept ale presupusei escrocherii.

Astfel că, instanța de apel a considerat justificată soluția primei instanțe privind achitarea inculpatului, de vreme ce acuzatorul de stat nu a prezentat probe privind existența faptei infracțiunii.

Este justificată aprecierea critică a declarațiilor părții vătămate Irina Lanovenco care pretinde că la 18 octombrie 2010, la oficiul lui Piotr Saviuc a transmis suma de 4000 euro pentru vânzarea neoficială a zilei de miercuri, pentru a pune în circuit autocarul său pe ruta internațională „Chișinău-Soci”.

În acest sens, instanța de apel a remarcat că, atât organul de urmărire penală, cât și partea vătămată nu au putut confirma prin careva recipise, înscrisuri ce ar confirma că Piotr Saviuc a primit suma de 4000 euro, or, ruta internațională „Chișinău-Soci” aparține cu drept de proprietate statului, iar vânzarea neoficială se consideră activitate ilegală, prin urmare în cazul respectiv, Irina Lanovenco care având studii juridice urma să înțeleagă sensul cuvântului „neoficial” precum și consecințele în urma încheierii unei astfel de tranzacții pretinse.

Instanța de apel nu a reținut declarațiile martorului Anatolie Lanovenco, care este fratele părții vătămate și care a susținut atât în prima instanță, cât și în instanța de apel că, în momentul când Irina Lanovenco pretinde că a transmis banii lui Piotr Saviuc în sumă de 4000 euro, deoarece acesta nu a fost prezent nemijlocit la tranzacția încheiată și nu a văzut procesul de transmitere a mijloacelor bănești, în acel moment fiind în automobil cu copilul minor al părții vătămate, iar faptul transmiterii sumei de 4000 euro o cunoaște doar din spusele părții vătămate.

Instanța de apel, de asemenea nu a luat în considerație declarațiile martorului Elena Dandăș, care fiind mătușa părții vătămate Irina Lanovenco, a declarat că ultima, procurând un autocar, a solicitat să împrumute pentru devamarea acestuia suma de 15000 euro, dânsa i-a împrumutat acești bani, iar Irina Lanovenco i-a comunicat că, undeva aproximativ peste o lună va începe să îi întoarcă banii împrumutați în rate, cu prima rată de 5000 euro.

Din cauza că a cumpărat o zi din cursa „Chișinău-Soci”, nu avea posibilitatea să îi întoarcă banii care au fost împrumutați ei anterior.

Astfel, instanța de apel a constatat că aceste declarații probează doar faptul împrumutării de către partea vătămată Irina Lanovenco a sumei de 15000 euro de la mătușa sa, Elena Dandăș fără a-și onora obligațiunile sale de restituire a împrumutului în rate prin înțelegere prealabilă.

Declarațiile martorului Elena Dandăș nu confirmă anume transmiterea și primirea de către inculpatul Piotr Saviuc a sumei de 4000 euro.

La fel, nu au fost luate în considerație nici declarațiile martorului Maria Lanovenco, care fiind mama părții vătămate, a declarat doar presupusa săvârșire de către inculpat a infracțiunii incriminate, relatând doar circumstanțele de fapt din cuvintele părții vătămate, din ceea ce ultima i-a comunicat, or, martorul în cauză

nu a confirmat transmiterea și primirea de către Piotr Saviuc a sumei de 4000 euro.

În continuare, instanța de apel a constatat că, la 19 octombrie 2010, între administratorul „Dac-Trans-Service” SRL, Mihail Reus și partea vătămată Maria Lanovenco, a fost încheiat contractul de locațiune, prin care „locatorul” (proprietarul) se obligă să predea „locatarului” în folosință temporară (conform graficului de lucru) mijlocul de transport ce-i aparține în baza certificatului de înmatriculare nr. 03MTH 128056 eliberat la 13 octombrie 2010, n/î CPE 602, numărul motorului 37599601700281, numărul șasiului NLTMS762M1000052, iar „locatarul” se obligă să primească unitatea de transport nominalizată în starea tehnică corespunzătoare, pentru transportarea călătorilor pe rutele interurbane și internaționale.

Faptul încheierii contractului de locațiune se confirmă însăși prin declarațiile părții vătămate Irina Lanovenco care a relatat că administratorul „Dac-Trans-Service” SRL i-a explicat că relațiile între ea și firmă se manifestă într-o formă de contract de locațiune a mijlocului de transport care îi aparține, i-a spus să se ducă la contabilitate să semneze contractul de locațiune, după care să plece acasă să pregătească autocarul ei, deoarece a doua zi la 20 octombrie 2010, autocarul ei urma să efectueze prima sa cursă și de asemenea i-a spus să aibă grijă de restul actelor, de care se va ocupa Piotr Saviuc.

În acest sens, instanța de apel a reținut declarațiile martorului Mihail Reus, administratorul „Dac-Trans-Service” SRL, care a indicat că Piotr Saviuc s-a prezentat la întreprindere cu declarația că nu mai poate presta servicii de transport al călătorilor de rută și vinde autobusul Irinei Lanovenco, astfel a fost semnat contractul de arendă cu Irina Lanovenco.

Referitor la afirmațiile părții vătămate cu privire la faptul că Piotr Saviuc a insistat ca să încheie un contract fictiv de împrumut prin care ea a primit de la el suma de 11000 euro, în vederea asigurării restituirii sumei restante din vânzarea neoficială a rutei „Chișinău-Soci”, instanța de apel a considerat că acestea sunt declarative, atât timp cât prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 octombrie 2014, instanțele de judecată au constatat evident faptul că, contractul menționat reprezintă un act legal, care produce efecte juridice și are la bază o tranzacție prin care lui Irina Lanovenco i-a fost transmisă suma de 11000 euro cu titlu de împrumut, fiind întocmit în acest sens și un contract legalizat, autentificat notarial.

Tot în acest sens, instanța de apel a remarcat că, faptul pretins de partea vătămată precum că contractul de împrumut ar fi unul fictiv, nu poate fi reținut, apreciat și soluționat atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, având în vedere că în privința contractului de împrumut încheiat există deja hotărâri irevocabile, or, hotărârea judecătorească reprezintă un act de dispoziție a instanței judecătorești prin care se soluționează fondul pricinii și îi revine un rol de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege și dispune de puterea lucrului judecat.

Instanța de apel a indicat că nu pot fi probate nici afirmațiile lui Irina Lanovenco precum că suma de 30000 lei, parvenită pe contul întreprinderii „Dac-Trans-Service” SRL din vânzarea biletelor au fost transferați pe contul firmei

indicate în factura prezentată de inculpatul Piotr Saviuc în scopul procurării anvelopelor pentru autocarul părții vătămate, ceea ce și s-a făcut, banii fiind transferați, iar anvelopele nu au fost procurate, or, inculpatul a menționat că nu a primit nici un ban de la Irina Lanovenco sub nici o formă.

Deși, partea vătămată susține că transferarea sumei de 30000 lei a avut loc prin intermediul contabilului șef a „Dac-Trans-Service” SRL pe care l-a telefonat și i-a comunicat că, Piotr Saviuc va veni cu o factură pentru procurarea anvelopelor pentru autocarul ei și contabilul urmează să transfere bani pe contul firmei indicate în factură, instanța de apel a reținut că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în ședința de judecată a primei instanțe nu a fost audiat contabilul șef în confirmarea faptului că anume inculpatul Piotr Saviuc s-a prezentat cu factura privind transferarea mijloacelor bănești din contul întreprinderii pe alt cont în scopul procurării anvelopelor pentru autocar.

În acest sens, instanța de apel a reținut declarațiile martorului Andrei Ursan, care fiind directorul firmei „Cauris-Grup” SRL, a declarat că conform facturii fiscale din 07 decembrie 2010, anvelopele au fost vândute întreprinderii SRL „Dac-Trans-Service” și că el sau colaboratorii întreprinderii „Cauris-Grup” SRL nu au transmis lui Piotr Saviuc banii în sumă de 29400 lei, care au fost transferați de SRL „Dac-Trans-Service”.

Astfel, faptul pretins precum că Piotr Saviuc a primit mijloace bănești pentru procurarea anvelopelor nu corespunde adevărului, or, tranzacția de procurare a anvelopelor a avut loc între SRL „Dac-Trans-Service” și „Cauris-Grup” SRL, în acest sens existând factura fiscală corespunzătoare din 07 decembrie 2010.

Instanța de apel a respins argumentul părții vătămate precum că, în primele zile din anul 2011, Piotr Saviuc i-a propus ca autocarul ei să efectueze o cursă la comandă direcția „Chișinău-Brașov” pentru care ea va obține suma de 200 euro, aceasta fiind de acord, inculpatul Piotr Saviuc ocupându-se de toate actele necesare, însă pentru cursa efectuată ultimul nu i-a achitat suma de 200 euro, explicându-i că suma aceasta el o va reține în contul achitării datoriei pentru ruta vândută, deoarece nu a fost probat prin careva declarații sau probe.

Referitor la CD-ul și stenograma convorbirii dintre partea vătămată și inculpat, precum că a solicitat de la Piotr Saviuc să îi elibereze recipisele pentru sumele primite în contul prețului rutei și anume suma de 6000 euro, iar inculpatul nu neagă primirea a cărorva sume bănești, or, prin fraza din stenograma „А я же не говорю, что ты мне их не дала”, instanța de apel nu poate pune la baza unei hotărâri de condamnare doar o frază, din care nu rezultă nemijlocit faptul că inculpatul Piotr Saviuc a primit banii în suma de 6000 euro, cum a fost indicat în rechizitoriu, această probă nefiind confirmată prin coroborare cu alte probe pertinente și concludente.

Atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanțele de fond, inculpatul Piotr Saviuc a comunicat că vocea de pe înscrisul prezentat de partea vătămată nu-i aparține, iar instanța de apel a respins-o, deoarece a fost obținută cu încălcarea prevederilor art. 94 Cod de procedură penală, fiindcă nu a fost prezentat originalul purtătorului de informație, părțile fiind astfel, lipsite de posibilitate de a supune unei expertize purtătorul de informație, vocea și alte mențiuni, astfel, fiind încălcat

pct. 2) alin. (1) art. 94 Cod de procedură penală.

La fel, instanța de apel a indicat că, în speță au fost încălcate prevederile pct. 4), 6) alin. (1) art. 94 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel nu a reținut declarațiile martorului Anastasia Mihailenco care a declarat că, a mers împreună cu Irina Lanovenco în oficiul inculpatului unde el i-a spus direct că, nu-i va scrie recipise până când ea nu-i va da toți banii pentru cursa „Chișinău-Soci”, de faptul că a luat 6000 euro de la Irina Lanovenco, nu se refuza, însă până la urmă oricum nu a întocmit recipisă.

În concluzie, instanța de apel a relevat și faptul că nu a fost probat argumentul invocat de Irina Lanovenco precum că, inculpatul s-a prezentat ca fiind cofondatorul SRL „Dac-Trans-Service”, iar partea vătămată din acest motiv a fost de acord cu tranzacția neoficială de vânzare a rutei, or, deși, martorul Iurie Marin nu a fost audiat în ședința primei instanțe, acuzatorul de stat refuzându-se de acest martor, instanța de apel a reținut că martorul în cauză în cadrul urmăririi penale a declarat că a făcut doar cunoștință lui Irina Lanovenco cu Piotr Saviuc, fără a menționa că ultimul este cofondator al firmei de transport SRL „Dac-Trans-Service”, indicând doar la existența firmei „Sim-tur” SRL care este partener de afacere cu SRL „Dac-Trans-Service”.

Totodată, instanța de apel a considerat că urmărirea penală în cauza deferită judecății a fost înfăptuită superficial, cu încălcarea gravă a normelor materiale și procedurale, învinuirea fiind abstractă, neconcretă și bazată doar pe presupuneri, contrar prevederilor art. 281 Cod de procedură penală.

Din învinuirea formulată nu este clar ce acțiuni a întreprins inculpatul, în care circumstanțe a primit mijloacele bănești pretinse a fi însușite, în acest sens, fiind încălcate prevederile imperative ale art. art. 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a respins ca nefondată și lipsită de suport probatoriu afirmația procurorului precum că, Piotr Saviuc a urmărit scopul dobândirii ilegale a mijloacelor bănești, sub influența sau a abuzului de încredere, element care a fost demonstrat prin probe concludente și pertinente, or, însăși, acuzatorul de stat făcând referire la probe concludente și pertinente, nu a menționat prin care anume probe se demonstrează faptul dobândirii ilegale a mijloacelor bănești, sub influența sau a abuzului de încredere.

În acest context, instanța de apel a reținut că, prin materialele cauzei se probează doar faptul că inculpatul „a ajutat-o” pe Irina Lanovenco să pună în circuit autocarul ei, dar nu s-a dovedit faptul „cedării” rutei internaționale.

Nu s-a probat dezinformarea sau prezentarea realității vădit falsă părții vătămate, de vreme ce partea vătămată a cunoscut despre condițiile punerii în circuit a autocarului său, încheind în acest sens contractul de locațiune cu SRL „Dac-Trans-Service”, fiind preîntâmpinată despre faptul nerentabilității rutei „Chișinău-Soci”, fapt confirmat atât prin declarațiile inculpatului, cât și prin declarațiile martorului Mihail Reus.

La fel, instanța de apel a indicat că, este necesar de apreciat ca neîntemeiate afirmațiile procurorului care susține că Piotr Saviuc nu avea intenție să-și execute angajamentul asumat, or, inculpatul i-a comunicat părții vătămate că o va ajuta cu

punerea în circuit a autocarului ei, ceea ce și a făcut.

Referitor la argumentul părții vătămate precum că, prima instanță nefondat a conchis că partea vătămată încearcă să ducă în eroare instanța de judecată, declarând că inculpatul la prima întrevedere s-a declarat fondatorul firmei deținătoare a rutei „Chișinău-Soci”, instanța de apel a menționat că, deși partea vătămată a făcut referite la declarațiile martorului Iurie Marin audiat în cadrul urmăririi penale, precum că știa din auzite că inculpatul este directorul SRL „Sim-tur”, totuși martorul în cauză a relatat în cadrul urmăririi penale faptul că cunoaște altă întreprindere SRL „Sim-tur” care era partener cu întreprinderea unde acesta activa și i-a propus să facă cunoștință cu conducerea lor, însă din declarațiile martorului respectiv nu se deduce faptul că Piotr Saviuc s-a prezentat ca cofondator.

Mai mult, în cazul dat declarațiile martorului Iurie Marin nu au putut fi verificate, acesta nefiind audiat în ședințele de judecată a instanțelor de fond.

Referitor la raporturile reale dintre partea vătămată și inculpat, instanța de apel a reținut că, din declarațiile părții vătămate, aceasta a menționat că a avut loc o înțelegere cu inculpatul de cedare/vânzare neoficială a dreptului de exploatare și dreptul de dispoziție a zilei de miercuri din ruta „Chișinău-Soci”, însă legislația în vigoare nu prevede raporturi neoficiale, astfel că partea vătămată deținând studii juridice superioare, urma să înțeleagă și să-și dea seama de consecințele sau urmările unor astfel de raporturi, pericolul investirii sumei de bani în afacere fără a se asigura în acest sens, prin oficialitatea unui raport juridic, prin încheierea unor acte juridice oficiale ce ar confirma dreptul părții vătămate la careva bun sau raport.

De către instanța de apel a fost apreciat critic argumentul părții vătămate care a menționat că, prima instanță punând la baza sentinței declarațiile inculpatului Piotr Saviuc, nu a ținut cont că partea apărării nu a prezentat probe care ar confirma poziția lor, fiindcă acest fapt contravine prevederilor art. 8 alin. (2) Cod de procedură penală.

Referitor la unele divergențe ale declarațiilor inculpatului și martorilor, instanța de apel a indicat că, acestea nu au tangență cu învinuirea înaintată și nu servesc ca probe privind însușirea pretinsă.

La fel, instanța de apel nu a reținut argumentul precum că în privința inculpatului au fost intentate trei cauze penale, atât timp cât obiectul din speță nu are nimic comun cu celelalte cauze penale.

5. Procurorul, în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul cercetărilor judecătorești în instanțele de fond, a fost stabilit cu certitudine că în perioada lunii octombrie 2010, Piotr Saviuc, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de a ajuta pe Irina Lanovenco de a deschide o cursă pentru pasageri „Chișinău-Soci”, a primit de la ultima suma de 6000 euro, echivalentul a 97020 lei, bani pe care i-a însușit și refuză să-i restituie, astfel cauzându-i părții vătămate un prejudiciu

material în proporții mari.

Consideră recurentul că, instanța de apel nu a analizat probele prezentate de procuror în susținerea învinuirii, menționate în apel, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Irina Lanovenco, martorilor Maria Lanovenco, Anastasia Mihailenco, Mihail Reus, Elena Dandeu, conținutul CD-ului, format CD-R cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită, în care inculpatul Piotr Saviuc nu neagă că a primit sumele de bani indicate de către partea vătămată, dar refuză să elibereze careva recipise până când nu va fi achitată suma de 15000 euro integral.

Astfel, recurentul indică că, Piotr Saviuc urmărea scopul dobândirii ilegale a mijloacelor bănești și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat la momentul intrării în stăpânire asupra acestora, or inculpatul a promis părții vătămate că, ruta este rentabilă și cu ajutorul acordat de el, va aduce venit și totul va merge bine.

Susține recurentul că, instanța de apel la aprecierea probelor nu a ținut cont de faptul că infracțiunea de escrocherie este materială și se consideră consumată din momentul trecerii ilegale a bunurilor proprietarului la cel vinovat, în speță Piotr Saviuc, prin înșelăciune, denaturând informația privind proprietarul rutei pentru pasageri „Chișinău-Soci”, prezentându-se ca cofondator al SRL „Dac-Trans-Service” și abuzând de încredere a dobândit de la Irina Lanovenco suma de 6000 euro, echivalentul a 97020 lei și anume 4000 euro, suma de 200 euro și suma de 25000 lei.

Instanțele de fond au dat o apreciere incorectă probelor prezentate de procuror, concluzionând că nu demonstrează vinovăția lui Piotr Saviuc, și anume: declarațiile martorului Anatolie Lanovenco, Maria Lanovenco, Elena Dandeu, Anastasia Mihailenco, conținutul CD-ului format CD-R cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită, în care inculpatul Piotr Saviuc nu neagă că a primit sumele de bani indicate de către partea vătămată, dar refuză să elibereze careva recipise până când nu va fi achitată suma de 15000 euro integral, or acestea au fost prezentate în vederea demonstrării săvârșirii infracțiunii de escrocherie de către Piotr Saviuc, probe care au fost administrate cu respectarea prevederilor legale, nu au fost declarate nule și corespund prevederilor art. 93 alin. (2) Cod de procedură penală.

6. Asupra recursului a prezentat referință avocatul Marcel Burlacu în numele inculpatului Piotr Saviuc, care s-a expus pentru respingerea acestuia ca inadmisibil, menționând că, organul de urmărire penală fără a verifica multiaspectual, obiectiv și sub toate aspectele plângerea depusă de Irina Lanovenco asupra acțiunilor pretinse ilegale ale lui Piotr Saviuc, a intentat cauza penală în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

Indică că, ordonanța de punere sub învinuire este neîntemeiată și arbitrară deoarece relațiile stabilite între Piotr Saviuc și Irina Lanovenco sunt de natură juridico-civilă, organul de urmărire penală nu a administrat suficiente dovezi care ar fi indicat cu vehemență asupra faptului că Piotr Saviuc a manifestat intenția de a o deposeda pe Irina Lanovenco de suma de 6000 euro, mai mult, litigiul dat a fost deferit justiției, acesta fiind guvernat de normele civile și procesuale civile și nici de cum de cele penale, care ar fi indicat la prejudiciabilitatea faptelor lui Piotr

Saviuc denunțate de Irina Lanovenco.

Sușține că, de către organul de urmărire penală a fost admisă încălcarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pct. pct. 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 36 din Recomandarea REC (2000)19 a Comitetului Miniștrilor Statelor Membre privind rolul Ministerului Public în sistemul de justiție penală (adoptată de Comitetul de Miniștri la 6 octombrie 2000, în timpul celei de a 72-a reuniuni a delegațiilor miniștrilor).

La fel, anterior procurorul Oleg Vereteno în cadrul urmăririi penale, la 23 martie 2013 a emis ordonanța prin care a refuzat în pornirea urmăririi penale din motiv că în acțiunile lui Piotr Saviuc lipsesc elementele infracțiunii, ulterior însă, același procuror, având la bază aceleași temeuri, l-a pus sub învinuire pe Piotr Saviuc în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

De asemenea, procurorul Oleg Vereteno nu a indicat în calitate de circumstanță obiectivă faptul că Piotr Saviuc este participant la conflictul armat din anii 1991-1992 pentru apărarea integrității și independenței R. Moldova și are decorații și ordine de stat.

Procurorul a neglijat și nu a indicat faptul că Piotr Saviuc a avut câștig de cauză în procesul civil, prin care din contul Irinei Lanovenco a fost încasată suma de 160000 lei.

Nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare stenogramele convorbirilor telefonice dintre Irina Lanovenco, deoarece acestea au fost efectuate cu încălcarea procedurii și ordinii stabilite de Codul de procedură penală și anume autorizarea efectuării acestora prin încheierea judecătorului de instrucție.

Consideră apărarea că, instanța de apel corect a reținut ca fiind justă soluția primei instanțe privind achitarea inculpatului Piotr Saviuc, din motiv că acuzatorul nu a prezentat probe privind existența faptei infracțiunii.

Subsidiar a invocat că, procurorul nu a prezentat în recursul său nici o încălcare a normelor de drept material penal sau procesual admisă de instanțele de fond, care ar fi împiedicat emiterea sentinței de achitare.

Procurorul doar a prezentat o viziune subiectivă, proprie îndreptată la reaprecierea probelor examinate multilateral de instanțele de fond.

La fel, procurorul a invocat arbitrar prevederile pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanțele de fond s-au pronunțat asupra tuturor motivelor invocate, hotărârile instanțelor de fond cuprind toate motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției a fost expusă clar în dispozitivul hotărârilor.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele

de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Recurentul invocă în recursul său temeiul prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să argumenteze decizia adoptată invocând temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întru totul respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Instanța de apel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar.

În această privință se constată că argumentele invocate de acuzatorul de stat în recurs își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuată în cauza dată.

Astfel, în apelul declarat de procuror se invocă motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate prin faptul că instanța pripit a decis asupra soluției adoptate ignorând probele prezentate în sprijinul învinuirii.

Colegiul penal reține că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei face trimitere la probele din dosar, și anume: *declarațiile părții vătămate Irina Lanovenco, martorilor Elena Dandeu, Anatolie Lanovenco, Maria Lanovenco, Anastasia Mihailenco, Andrei Ursan, Mihail Reus; procesul-verbal de confruntare din 28 octombrie 2013 între partea vătămată Irina Lanovenco și învinuitul Piotr Saviuc (f.d.147-154 vol.I); CD-ul cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită (f.d.126, 127-130 vol.I)*, concluzionând că acestea nu confirmă vinovăția lui Piotr Saviuc în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, însă nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Or, după caracterul lor, probele sunt clasificate în: probe în acuzare și probe în apărare. Probe în acuzare sunt acelea prin care se face dovada vinovăției învinuitului sau inculpatului sau a unui element care contribuie la stabilirea vinovăției acestuia. Probele în acuzare dovedesc și existența unor circumstanțe agravante. În totalitatea lor, probele în acuzare servesc la susținerea învinuirii.

Probele în apărare au sarcina de a constata inexistența infracțiunii, dovedirea nevinovăției inculpatului, o vină mai redusă, o circumstanță atenuantă.

Probele în apărare, ca și probele în acuzare, trebuie administrate de către organul de urmărire penală din oficiu sau de către instanță la cererea părților.

Probele în apărare pot fi administrate și de către apărătorul admis în procesul penal, potrivit art. 100 Cod de procedură penală.

În contextul celor expuse supra, Colegiul penal, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală, remarcă că,

verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeelelor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

În acest context, Colegiul lărgit reține că, instanța de apel urma să aprecieze probele, și anume declarațiile părții vătămate Irina Lanovenco și martorilor Elena Dandeu, Anatolie Lanovenco, Maria Lanovenco și Anastasia Mihailenco, din punct de vedere a coroborării lor, or aceștia au confirmat declarațiile părții vătămate referitor la faptul că ultima i-a dat inculpatului suma de 4000 euro, iar martorul Anastasia Mihailenco, a fost prezentă la discuția purtată între Irina Lanovenco și Piotr Saviuc, când ultimul a recunoscut că a primit suma de 4000 euro.

Totodată, în literatura de specialitate este indicat că, după sursa din care provin, probele pot fi divizate în: probe imediate și probe mediate. Probele imediate mai sunt numite probe nemijlocite sau probe primare care sunt obținute din sursele originare.

O astfel de probă este declarația unui martor ocular, care relatează despre faptele pe care le-a perceput, conținutul procesului-verbal de examinare a corpurilor delictive, originalul unui înscris etc.

Probele mediate, numite și mijlocite sau secundare sunt obținute dintr-o altă sursă decât originară, cum ar fi declarația unui martor care a auzit despre unele împrejurări importante în cauza penală.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții corecte, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să analizeze versiunea procurorului privind prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului a infracțiunii incriminate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct. 7 al prezentei decizii.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, în cauza penală în privința lui *Saviuc Piotr XXXX*, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016 și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 02 martie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma